

Република Србија
КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ
Број: 4/0-02-87/11-15
Веза: 5/0-03-627/10
Датум: 24.11.2011. године
Београд

Савет Комисије за заштиту конкуренције на основу члана 22. став 2., чл. 57. и 68. став 1. тачка 2), члана 69. ст. 1. и 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09), члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, бр. 30/2010), чл. 3. и 4. Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“, бр. 50/2010) и чл. 2. и 3. Уредбе о условима за ослобађање обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 50/2010), одлучујући у поступку испитивања повреде конкуренције – закључивањем рестриктивног споразума у смислу одредби члана 10. Закона о заштити конкуренције, покренутом по службеној дужности против привредног друштва „**Јеремих превоз**“ д.о.о. Ниш, са регистрованим седиштем на адреси насеље 9. Мај, ул. Јастребачких партизана 71а, кога заступа директор Драгомир Јеремих и акционарског друштва за саобраћајну делатност „**Ниш експрес**“ а.д. Ниш, са регистрованим седиштем на адреси ул. Благоја Паровића 1, кога заступа директор Зоран Јовановић, на 58. седници одржаној дана 24.11.2011. године донео је

РЕШЕЊЕ

I УТВРЂУЈЕ СЕ да је **Протокол** о заједничком обављању превоза путника на релацији Пирот-Бабушница, потписан дана **24.08.2010.** године између привредног друштва „**Јеремих превоз**“ д.о.о. Ниш, са регистрованим седиштем на адреси нас. 9. Мај, ул. Јастребачких партизана 71а, Ниш и акционарског друштва за саобраћајну делатност „**Ниш експрес**“ а.д. Ниш, са регистрованим седиштем на адреси ул. Благоја Паровића 1, Ниш, **рестриктивни споразум**, на основу ког су његови потписници, утврђивањем јединствених цена, значајно ограничили и нарушили конкуренцију на релевантном тржишту услуга јавног линијског превоза путника аутобусима на релацији Пирот-Блато-Бабушница, чиме су учинили повреду конкуренције.

II Рестриктивни споразум из става I диспозитива овог решења забрањен је и ништав ex lege у смислу члана 10. став 3. Закона о заштити конкуренције.

III ЗАБРАЊУЈЕ СЕ привредним друштвима из става I диспозитива овог решења свако будуће поступање којим би се могла нарушити конкуренција, изричитим или

прећутним договарањем и утврђивањем јединствених цена превоза, као и разменом поверљивих информација.

IV ОДРЕЂУЈЕ СЕ МЕРА ЗАШТИТЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ акционарском друштву за саобраћајну делатност „Ниш експрес” а.д. Ниш, ул. Благоја Паровића 1 у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини **0,6 %** од укупног годишњег прихода оствареног у 2010. години и то **21.650.850,00 РСД** (словима: двадесетједан милион шестстотинапедесет хиљада осамстотинапедесет динара).

V НАЛАЖЕ СЕ акционарском друштву за саобраћајну делатност „Ниш експрес” а.д. Ниш, ул. Благоја Паровића 1, да изврши уплату новчаног износа мере заштите конкуренције из става IV диспозитива овог решења и то: **21.650.850,00 РСД** (словима: двадесетједан милион шестстотинапедесет хиљада осамстотинапедесет динара), а на рачун буџета Републике Србије број 840 743224 843 94 модел 97 – са позивом на број: двоцифрени контролни број по моделу 97 – троцифрени број општине, града односно територије – број овог решења.

VI ОДРЕЂУЈЕ СЕ РОК од четири (4) месеца од дана пријема решења за извршење налога из става V диспозитива овог решења, под претњом принудног извршења.

VII НАЛАЖЕ СЕ акционарском друштву за саобраћајну делатност „Ниш експрес” а.д. Ниш, да одмах по извршењу налога из става V диспозитива овог решења, Комисији за заштиту конкуренције достави доказ о извршеној уплати.

VIII ОСЛОБАЂА СЕ од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције привредно друштво „Јеремић превоз” д.о.о. Ниш, са регистрованим седиштем на адреси нас. 9. Мај, ул. Јастребачких партизана 71а, Ниш.

IX Ово решење се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страни Комисије за заштиту конкуренције.

Образложење

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), дана 08.12.2010. године, примила је поднесак, односно иницијативу за утврђивање постојања радње злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 16. Закона, заведен у Комисији под бројем 5/0-03-627/2010, који је поднело привредно друштво Јеремић превоз д.о.о. из Ниша, са регистрованим седиштем на адреси насеље 9. Мај, ул. Јастребачких партизана 71а (у даљем тексту: Јеремић превоз). Према наводима у иницијативи, Јеремић превоз саобраћа на линији Пирот-Бабушница са 9 полазака и Бабушница-Пирот исто са 9 полазака од 2007. године. Од самог почетка пословања на овој линији конкурент му је био Ниш експрес а.д. из Ниша, са регистрованим седиштем на адреси ул. Благоја Паровића 1 (у даљем тексту: Ниш експрес) и са истим бројем полазака, али са различитим временима, односно са поласцима, који су 15 минута касније од регистрованих полазака Јеремић превоза.

Подносилац иницијативе, наводи да су проблеми између ова два превозника, који су и једини превозници на предметној линији настали од 17.06.2010. године, када је Ниш експрес знатно снизио цене превоза за месечне карте и појединачне карте на линији Пирот-Бабушница.

Први састанак ова два превозника, према наводима подносиоца иницијативе, одржан је 24.08.2010. године у просторијама Ниш експреса у присуству директорке унутрашњег транспорта В.М. и њених сарадника са стране Ниш Експреса и директора Ј.Д. и његових сарадника са стране Јеремић превоза. У иницијативи се наводи да је директорка В.М. на том састанку предложила да:

- редукују поласке
- укину повратне карте
- продају месечних карата врши Ниш експрес за оба превозника уз провизију од 7% од прихода;
- по завршетку месеца, Ниш експрес сачињава обрачун продатих месечних карата при чему 50% припада Јеремић превоз-у, а 50% Ниш експресу од оствареног прихода;
- Јеремић превоз испостави фактуру по обрачуну Ниш експреса и достави је истом, а Ниш експрес ће у року од 8 дана од дана достављања фактуре извршити уплату;
- међусобне обавезе се извршавају путем компензације, уколико за то постоје услови;
- оба превозника превозе све путнике са месечним картама на релацији Бабушница-Пирот, које прода Ниш-експрес укључујући и ученике Основне школе у Бабушници, с тим што приход од тих месечних карата припада Ниш експресу и не улази у приход за поделу.

Тада је направљен Протокол, који су по наводима Јеремић превоза они били принуђени да прихвате, како би сачували линије.

Увидом у Протокол, чију копију је подносилац иницијативе у прилогу поднеска доставио, Комисија је сазнала да су се Јеремић-превоз и Ниш-експрес договорили о заједничком превозу путника на линији Пирот-Бабушница Пирот, на којој су и једини конкуренти.

Према даљим наводима у иницијативи, дана 20.10.2010. године, представници друштва Ниш експрес позвали су поново представнике Јеремић превоза на други састанак, где су од њих тражили следеће:

- да укину своја три најјача поласка;
- да Ниш експрес врши продају и месечних и појединачних карата;
- да Ниш експрес саставља обрачуне и уплаћује пазаре Јеремић превозу;
- да приход од свих продатих карата деле у односу 70% за Ниш експрес а 30% за Јеремић превоз.

С обзиром на то, да Јеремић превоз није прихватио нови предлог, 22.10.2010. године Ниш експрес им је послао Обавештење, да потписани Протокол неће важити од 25.10.2010. године (копија Обавештења је достаљена уз поднесак). У предметној иницијативи се наводи да су већ наредног дана у Ниш експресу поново знатно снизили цене месечне карте на поменутој линији са 3.600,00 динара на 700,00 динара и цену појединачне карте са 170,00 динара на 30,00 динара.

Јеремић превоз наводи да су и они морали да изврше смањење цене појединачне карте на 50,00 динара, па због тога трпе велике свакодневне губитке и да су дошли „на ивицу егзистенције“.

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) је на основу достављеног поднеска-иницијативе за утврђивање постојања радње злоупотребе доминантног положаја у смислу члана 16 Закона, поднете дана 08.12.2010. године а заведене у Комисији под бројем 5/0-03-627/2010-1, као и достављене документације, констатовала да су Јеремић-превоз и Ниш-експрес из Ниша једини превозници на линији Пирот-Бабушница, са истим бројем полазака и истим тржишним учешћем када је у питању пружање услуге аутобуског превоза путника на овој линији.

На основу овога закључено је да се квалификација подносиоца иницијативе да се ради о повреди конкуренције из члана 16. Закона (злоупотреба доминантног положаја) не може прихватити.

Чланом 35. Закона прописано је да Комисија покреће поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности када на основу достављених иницијатива, информација и других расположивих података, основано претпостави постојање повреде конкуренције.

На основу свих навода у иницијативи и приложене документације, Комисија је дошла до сазнања да су Јеремић превоз и Ниш експрес закључили споразум – Протокол, који је за основни циљ имао елиминацију међусобне конкуренције, те је основано претпоставила да је Протокол рестриктивни споразум за који није тражено нити издато појединачно изузеће од забране у смислу чл.11 и 12. Закона, односно да тај споразум представља повреду конкуренције из члана 10. Закона.

На основу тога, донет је закључак председника Комисије бр.4/0-02-87/2011-1 од 09.02.2011. године којим је покренут поступак по службеној дужности ради испитивања повреде конкуренције, односно утврђивања постојања рестриктивног споразума у смислу одредби члана 10. Закона.

Поднесцима, који су у Комисији заведени под бројем 4/0-02-87/2011-4 од 14.03.2011. године и 4/0-02-87/2011-6 од 01.04.2011. године, странка у поступку, Јеремић превоз прецизирао је своју иницијативу и означио је као пријаву постојања споразума, уз коју је доставио све доказе неопходне за покретање поступка и доношење решења о повреди конкуренције из члана 10. Закона. Истовремено захтев је прецизиран у том смислу да Јеремић превоз, позивајући се на члан 69. Закона, тражи од Комисије ослобађање од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције.

Према подацима Агенције за привредне регистре Републике Србије, утврђени су следећи подаци за странке у поступку:

1. Привредно друштво **„Јеремић превоз” д.о.о.** Ниш, са регитрованим седиштем на адреси насеље 9. мај, Ниш-Палилула, Јастребачких партизана 71а. Друштво је регистровано у Агенцији за привредне регистре дана 18.03.2005. године под бројем БД 5728, чији је матични број 20017872, шифра делатности 4931 (градски и приградски копнени превоз путника) и ПИБ 103787717.
2. Акционарско друштво за саобраћајну делатност **„Ниш експрес” а.д.** Ниш, са регитрованим седиштем на адреси Благоја Паровића 1, Ниш. Друштво је регистровано у Агенцији за привредне регистре дана 30.06.2005. године под бројем БД 23043, чији је матични број 07133731, шифра делатности 4931 (градски и приградски копнени превоз путника) и ПИБ 100615493.

У поступку испитивања повреде конкуренције, странкама у поступку, друштву Ниш експрес су упућена два, а друштву Јеремић превоз један налог за достављање података, докумената и изјашњења на одређене околности.

Закључком Комисије бр. 4/0-02-87/2011-4 од 14.03.2011. године, друштву Ниш-експрес је између осталог наложено да: доставе важећу дозволу за јавни линијски (међумесни) превоз путника, издату од ресорног министарства за линију Пирот-Блато-Бабушница; доставе ценовнике на тој линији за период јун-децембар 2010. године и важећи ценовник; копије свих одлука надлежног органа о променама ценовника; као и одлуку донету након закључења Протокола са друштвом Јеремић превоз уз детаљно образложење разлога промене цене превоза путника на поменутој линији; наведу и детаљно објасне разлоге за закључење Протокола од 24.08.2010. године о заједничком обављању превоза путника на линији Пирот-Бабушница са друштвом Јеремић превоз и наведу конкуренте, који превозе путнике на релацији Пирот-Бабушница, било да су им Пирот или Бабушница почетне, крајње или пролазне станице.

По овом закључку Ниш-експрес је доставио све тражено поднеском, заведеним у Комисији под бројем 4/0-02-87/2011-7 од 07.04.2011. године (у даљем тексту: Поднесак од 07.04.2011. године).

Закључцима Комисије бр. 4/0-02-87/2011-8 и бр. 4/0-02-87/2011-9, оба од 28.04.2011. године, странкама у поступку је између осталог наложено да: доставе записник или белешку са састанка који је одржан 24.08.2010. године када је потписан Протокол о заједничком обављању превоза путника на линији Пирот-Бабушница, доставе записник или белешку са другог састанка који је одржан 20.10.2010. године, на којем је Ниш експрес дао предлог нових услова за заједничко обављање превоза путника на линији Пирот-Бабушница, уколико немају записнике или белешке са горе наведених састанака, да детаљно објасне ко је иницирао састанак, ко је све присуствовао састанцима, ко је предложио потписивање Протокола, као и да доставе предлог нових услова који су дати на састанку одржаном 20.10.2010. године, детаљно образложење разлога за промене цена појединачних и месечних карата за превоз путника на линији Пирот-Бабушница у периоду јун-децембар 2010. године, доставе ценовнике појединачних карата за превоз путника на линији Пирот-Бабушница за период јануар-март 2010. године и ценовнике месечних карата на овој линији за период јануар-јун 2010. године и да доставе податке о броју продатих појединачних и месечних карата за превоз путника на линији Пирот-Бабушница у 2009. и 2010. години.

По овим закључцима, странке у поступку су доставиле све тражено и то Ниш експрес поднесцима заведеним у Комисији под бројем 4/0-02-87/2011-10 од 13.05.2011. године (у даљем тексту: Поднесак од 13.05.2011.године) и 4/0-02-87/2011-12 од 17.05.2011. године (у даљем тексту: Поднесак од 17.05.2011. године), а Јеремић превоз поднеском заведеним у Комисији под бројем 4/0-02-87/2011-11 од 13.05.2011. године (у даљем тексту: поднесак Јеремић превоз од 13.05.2011. године) уз констатацију да не постоје записници или белешке са одржаних састанака.

На основу достављене документације и одговора странака, Комисија је утврдила да су су друштво Јеремић превоз и предузеће Ниш експрес **24.08.2010.** године закључили споразум - **Протокол**, у којем су се странке у поступку сагласиле да:

- Јеремић превоз укине повратне карте;

- смање број полазака од 01.09.2010. године, у почетку за по један полазак у оба смера;
- продају месечних карата врши Ниш-експрес за оба превозника уз провизију од 7% од прихода;
- по завршетку месеца, Ниш-експрес сачињава обрачун продатих месечних карата при чему 50% припада Јеремић превозу, а 50% Ниш експресу од оствареног прихода;
- Јеремић превоз испостави фактуру по обрачуну, Ниш-експресу, који ће извршити уплату у року од 8 дана од дана достављања фактуре;
- да се међусобне обавезе извршавају путем компензације, уколико за то постоје услови;
- оба превозника превозе све путнике са месечним картама, а да приход од продатих месечних карата ученицима Основне школе у Бабушници, које продаје искључиво Ниш експрес припада друштву Ниш експрес и не улази у приход за расподелу.

Поводом захтева Комисије за детаљним објашњењем разлога који су довели до закључења Протокола, странка у поступку, Ниш експрес је дала изјашњење у Поднеску од 07.04.2011. године и навела да су приступили потписивању Протокола са основном идејом да у превозу на линији Пирот-Блато-Бабушница афирмишу месечну карту, коју би путник могао користити код оба превозника и тиме имао могућност већег избора полазака односно сматрали су да заједнички са друштвом Јеремић превоз могу пружити бољу услугу путницима и смањити трошкове пословања.

Друга странка у поступку, у поднеску Јеремић-превоз од 13.05.2011. године, наводи да је први састанак са предузећем Ниш-експрес одржан 24.08.2010. године у просторијама Ниш експреса, којем су присуствовали испред Ниш експреса В.М.-помоћник директора за Саобраћајно тржиште и њени сарадници, Ј.В. и Г.Ц., а са стране друштва Јеремић-превоз на састанку су били Ј.Д.-директор и његови сарадници Ј.М. и Р.Г. Потписивање Протокола иницирала је В.М., а они су морали да га прихвате, јер је Ниш експрес знатно већи превозник од друштва Јеремић-превоз, имају велики број линија и нису угрозили своје пословање смањењем цена, јер су трошкове покривали са других линија, док је пословање друштва Јеремић превоз било све више угрожено и сваки дан су имали губитак.

Други састанак, по наводима у поднеску Јеремић-превоз од 13.05.2011.године одржан је 20.10.2010. године, поново у просторијама предузећа Ниш експрес, а састанку су присуствовали испред Ниш експреса В.М.-помоћник директора за Саобраћајно тржиште и њени сарадници, Ј.В. и Г.Ц., а са стране Јеремић превоза Ј.Д.-директор и његови сарадници Ј.М. и Р.Г. По наводима у истом поднеску, на састанку је било речи о томе да Протокол није добар, јер је друга страна потписница Протокола анализирала резултате те да, према извештају са терена, Ниш експрес превози више путника са месечним картама, док је код Јеремић превоза већи број путника са појединачним картама, стога је директорка В.М. од њих тражила да:

- укину три најјача поласка;
- Ниш експрес врши продају и месечних и појединачних карата;
- Ниш експрес саставља обрачуне и уплаћују им пазар;
- да се приход од свих продатих карата дели у односу 70% предузећу Ниш експрес, а 30%

друштву Јеремић превоз.

Према наводима у поднеску Јеремић превоза од 13.05.2011. године ово друштво није прихватило такав предлог, јер би укидање полазака за њих био велики губитак, након чега их је Ниш експрес у допису од 22.10.2010.године, обавестио да раније потписани Протокол више неће важити почев од 25.10.2010. године.

Поводом другог састанка, одржаног 20.10.2010. године, друга странка у поступку Ниш експрес, у Поднеску од 13.05.2011. године, наводи да су се њихови представници на том састанку залагали да се потписани Протокол реализује и у делу свођења броја полазака на оптималан ниво, с обзиром да је заједничка процена била да је 18+18 полазака дневно знатно већа понуда од потребе, а смањење броја полазака допринело би смањењу трошкова оба превозника, односно Ниш експрес се на том састанку залагао за реализацију већ постојећег Протокола, а не за потписивање новог.

На основу достављење документације, односно увидом у допис Ниш експреса од 22.10.2010. године, којим обавештава Јеремић превоз да, због неприхватања њиховог предлога за редукацију полазака и немогућности даље сарадње, потписани Протокол од 24.08.2010. године неће више важити од 25.10.2010. године, када почиње продаја месечних карата за новембар, Комисија је утврдила да је време трајања примене потписаног Протокола на линији Пирот-Бабушница, било два месеца.

Након извршене анализе достављених редова вожње, са периодом важења од 01.06.2010. године до 31.05.2011. године, Комисија је утврдила да на линији Пирот-Блато-Бабушница, обе странке у поступку имају по 9 полазака из Пирота и по 9 полазака из Бабушнице дневно.

На основу достављених ценовника услуга превоза путника у периоду 25.12.2009. до 25.11.2010. године и важећих ценовника, које је Ниш експрес доставио у поднесцима примљеним у Комисији 07.04. и 13.05.2011. године, а Јеремић превоз у поднеску од 13.05.2011. године, на истој линији Пирот-Блато-Бабушница, Комисија је утврдила да су цене карата у **јуну 2010. године** код оба превозника значајно **снижене** у односу на претходно важеће. Након потписивања предметног Протокола од 24.08.2010. године и у току његове примене цене карата код оба превозника значајно су **повећане** у односу на цене из јуна 2010. године, при чему су и изједначене када су у питању појединачне и месечне ђачке карте. У време примене предметног Протокола, Јеремић превоз је престао са продајом повратних карата. Након престанка примене предметног Протокола, почев од 25.10.2010. године, цене карата код оба превозника значајно се **снижавају** у односу на цене из периода примене Протокола, при чему се уочава разлика у појединим ценама између ових превозника, а значајно веће снижење цена применио је превозник Ниш експрес.

Преглед претходног, даје се у табелама како следи:

Цене карата на линији Пирот-Бабушница у 2010. години

Ниш експрес

По ценовнику у примени од:	Појединачне карте/дин.	Месечне-ђачке карте/дин.	Месечне-радничке карте/дин.
25.05.2009.		2.600,00	3.300,00
25.08.2009.		2.600,00	3.200,00
26.08.2009.	160,00		
25.12.2009.		1.250,00	2.200,00

25.01.2010.		1.250,00	2.200,00
25.02.2010.		1.380,00	2.420,00
од 07.06.2008. до 03.03.2010.	153,00		
03.03.2010.	170,00		
25.03.2010.		1.380,00	2.420,00
25.04.2010.		1.380,00	2.420,00
15.05.2010.	170,00		
19.05.2010.	160,00		
25.05.2010.		1.380,00	2.420,00
31.05.2010.	140,00		
03.06.2010.	100,00		
17.06.2010.	50,00		
19.06.2010.	30,00		
25.06.2010.		700,00	700,00
25.07.2010.		700,00	700,00
24.08.2010. потписан Протокол			
25.08.2010.		2.600,00	3.600,00
26.08.2010.	160,00		
02.09.2010.	160,00		
25.09.2010.		2.600,00	3.600,00
25.10.2010.		2.600,00	3.600,00
Од 25.10.2010. не важи Протокол			
01.11.2010.	30,00		
15.11.2010.	32,00		
25.11.2010.		700,00	700,00

**Цене карата на линији Пирот-Бабушница у 2010. години
Јеремић-превоз**

По ценовн. у примени од:	Појединачне карте	Повратне карте	Месечне-ђачке карте	Месечне-радничке карте
20.05.2009.	150,00	230,00		
27.09.2009.	140,00	220,00		
29.10.2009.			1.200,00	2.100,00
22.02.2010.	140,00			
03.03.2010.	171,00	251,00		
04.06.2010.	101,00			
20.06.2010.	50,00			
30.06.2010.			700,00	700,00
24.08.2010. потписан Протокол				
25.08.2010.			2.600,00	
02.09.2010.	160,00			
15.09. до 30.09.2010.				2.880,00
Од 25.10.2010. не важи Протокол				
29.10.2010.			950,00	950,00
05.11.2010.	50,00	80,00		

Поводом захтева Комисије да дају објашњење за промене цена у периоду **јун-децембар 2010. године**, Јеремић превоз је у поднеску од 13.05.2011. године навео да су они били принуђени да мењају цене и да се усклађују са Ниш експресом, како би колико толико покрили трошкове и сачували линије.

Друга странка у поступку, Ниш-експрес у Поднеску од 13.05.2011. године наводи да су разлози за промену цена на предметној линији били, да се цене прилагоде условима тржишта, односно да буду конкурентне ради повећања броја путника. У допису се даље наводи да је Јеремић превоз увек имао ниже цене од Ниш-експреса и да је на тај начин придобио већи број путника, па је Ниш-експрес покушавао да понудом ниже цене превоза, привуче путнике, како би опстао на том делу тржишта.

Ниш експрес у Поднеску од 13.05.2011. год. такође наводи да користи калкулације пословног удружења Србијатранспорт, али исте прилагођава условима тржишта на коме има линије, прилагођавајући цене платежној моћи корисника превоза (цене превоза у међумесном превозу путника на југу Србије су знатно ниже од цена у другим деловима Србије) и ценама других превозника, како би остварио потребан број путника.

Увидом у достављене Извештаје о броју продатих карата у 2009. и 2010. години, Комисија је утврдила да Ниш експрес превози више путника са месечним картама, а Јеремић превоз већи број путника са појединачним картама. Даљи наводи Ниш експреса да је Јеремић превоз увек примењивао ниже цене превоза од Ниш експреса и тиме „привлачио путнике“ немају основу у подацима из достављених извештаја о броју продатих карата у 2009. и 2010. години и ценовницима. Након извршене анализе достављених извештаја, Комисија је утврдила да је број појединачних продатих карата друштва Јеремић превоз на предметној релацији у 2010. години у односу на 2009. годину незнатно повећан (цца. 3%), број продатих повратних карата значајно смањен (цца.50%), док је код Ниш експреса број продатих појединачних карата у 2010. години у односу на 2009. годину значајно повећан (цца.50%), што је приказано у следећим табелама:

Табела о броју продатих карата на релацији Пирот-Бабушница
у 2009. години

Врста карата	Јеремић-превоз	Ниш-експрес
Појединачне	51.915	19.770
Појединачне-повратне	18.519	-
Месечне	362	1.097

Табела о броју продатих карата на релацији Пирот-Бабушница
у 2010. години

Врста карата	Јеремић-превоз	Ниш-експрес
Појединачне	53.777	30.888
Појединачне-повратне	9.931	-
Месечне	577	950

Иако код хоризонталних рестриктивних споразума одређивање релевантног тржишта није од значаја у мери као код осталих повреда конкуренције (нпр. злоупотребе доминантног положаја), у конкретном случају одређено је релевантно тржиште. При одређивању релевантног тржишта узета је у обзир делатност, коју обе странке у поступку обављају, предмет уговора и тржиште које су, de facto, сами учесници у

рестриктивном споразуму одредили предметним Протоколом а у погледу: врсте услуге и географског одређења тржишта на коме је договорена заједничка пословна активност.

Према члану 6. Закона, којим је прописано је да релевантно тржиште обухвата релевантно тржиште производа на релевантном географском тржишту, и члана 2. и 5. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС” број 89/2009) у поступку је одређено као релевантно тржиште производа - **тржиште обављања јавног линијског превоза путника аутобусима, а као релевантно географско тржиште: релација Пирот-Блато-Бабушница**, на којој странке у поступку обављају линијски превоз путника аутобусима, а која је и у предмету самог споразума - Протокола.

Увидом у достављену документацију, Комисија је констатовала да су странке у поступку **једини** конкуренти на одређеном релевантном тржишту и да имају подједнако тржишно учешће од по 50%.

Комисија је дана 12.08.2011. године, на основу члана 38. став 2. Закона, странкама у поступку доставила Обавештење о битним чињеницама, доказима и осталим елементима утврђеним у поступку на којима ће се засновати решење у овој управној ствари.

Изјашњење на поменуто Обавештење доставио је Ниш експрес 05.09.2011. године, а друга странка у поступку Јеремић превоз није доставила Изјашњење.

У Изјашњењу Ниш експреса на Обавештење о битним чињеницама, доказима и осталим елементима утврђеним у поступку (у даљем тексту: Изјашњење Ниш експреса), понављају се наводи из Поднеска од 13.05.2011. године да је Јеремић превоз увек примењивао ниже цене превоза од Ниш експреса и тиме „привлачио путнике“. У Изјашњењу се даље наводи: „да је Јеремић превоз задржао своје цене, које су биле на нивоу маја месеца 2010. године не би дошло до значајнијих снижења цена од стране Ниш експреса. С обзиром да је Јеремић превоз поново спустио цене испод цена Ниш експреса, то је довело до значајног смањења цена код оба превозника, чиме је практично превоз обезвређен од чега оба превозника трпе штету, а путници имају корист“.

Ниш експрес је у свом Изјашњењу од 05.09.2011. године ставио примедбу на оцену Комисије да је Ниш експрес био иницијатор Протокола и наводи да су обе стране покушавале да нађу излаз из ситуације изузетно ниских цена код оба превозника. Даље у свом Изјашњењу, Ниш експрес тврди да на састанку од 20.10.2010. године нису постављали никакве услове, већ су констатовали да је корист од Протокола имао Јеремић превоз а Ниш експрес штету, јер је практично део прихода Ниш експреса од месечних карата припао Јеремић превозу и наводи да је због недостатка воље да се рационализује број полазака дошло је до престанка сарадње.

Увидом у достављене ценовнике странака у поступку Комисија је утврдила да претходни наводи Ниш експреса у вези цена услуге Јеремић превоза не произилазе из достављених ценовника.

Након анализе, Комисија је установила да је Ниш експрес у периоду пре потписивања Протокола у јуну месецу 2010. године, значајно снижио цену појединачне карте и то са **100,00** динара на **50,00** динара 17.06.2010. године, а затим 19.06.2010. године на **30,00** динара, док је 25.06.2011. године снижио и цене месечних ђачких карата са **1.380,00**

динара на **700,00** динара, а месечних радничких карата са **2.420,00** динара на **700,00** динара. Увидом у ценовнике Јеремић превоза Комисија је установила да је ово друштво 20.06.2011. године снизило цену појединачне карте са **101,00** динар на **50,00** динара, а 30.06. 2011. године цену месечних ђачких карата са **1.200,00** динара на **700,00** динара, а месечних радничких карата са **2.100,00** динара на **700,00** динара из чега произилази да су снижења Јеремић превоза настала **након** снижења цена Ниш експреса у виду „праћења“ цена конкурента. У периоду примене Протокола цене су биле значајно више и изједначене за појединачне и месечне ђачке карте. По престанку важења Протокола, Ниш експрес **01.11.2011. године** поново значајно снижава цене појединачних карата са претходних 160,00 динара на **30,00** динара, а месечних карата са претходних 2.600,00 (ђачке карте) односно 3.600,00 динара (радничке карте) на **700,00** динара. Друга странка у поступку Јеремић превоз од **05.11.2011. године** снижава цену појединачних карата са претходних 160,00 динара на **50,00** динара, а месечних карата са претходних 2.600,00 (ђачке карте) односно 2.880,00 динара (радничке карте) на **950,00** динара.

Надаље, у Изјашњењу Ниш експреса се наводи да су из Обавештења Комисије сазнали да Јеремић превоз није доставио ценовнике у примени између 03.03. и 20.06.2010. године „чиме је практично прикрио да је снижавао драстично цене испод цена Ниш експреса“. У прилогу Изјашњења Ниш експрес је доставио Комисији копију ценовника Јеремић превоза од 04.06.2010. године.

Увидом у достављену копију ценовника, Комисија је констатовала да наведена констатација не произилази из достављеног ценовника, јер је цена појединачне карте превоза на линији Пирот-Блато Бабушница код Јеремић превоза по ценовнику од 04.06.2010. године била 101,00 динар, а код Ниш експреса по ценовнику од 03.06.2010. године је била 100,00 динара.

Према оцени Комисије, предметни Протокол, закључен између конкретних учесника на тржишту, имао је за циљ елиминацију међусобне конкуренције договорним и непосредним утврђивањем цена услуге превоза путника, а резултирао је вишим ценама услуга превоза у периоду примене споразума - Протокола. На тај начин корисници услуга су остали без могућности избора између два постојећа превозника, а на основу ценовне разлике њихових услуга, што је иначе у периоду пре и после споразума било могуће.

У складу са свим претходно наведеним, а на основу утврђених одлучних чињеница, изведених доказа и осталих утврђених околности под којима је предметни споразум – Протокол закључен и примењиван, утврђено је да **Протокол** о заједничком обављању превоза путника на релацији Пирот-Бабушница, потписан дана **24.08.2010.** године између странака у поступку, које су међусобни конкуренти, представља **рестриктивни споразум** из члана 10. став 2. тачка 1) Закона.

На основу изложеног одлучено је као у ставу I диспозитива овог решења.

На основу члана 10. став 3. Закона, овим решењем као појединачним актом генерална ништавост по самом закону прецизирана је на начин да је предметни Протокол као рестриктивни споразум забрањен и ништав, па је одлучено као у ставу II диспозитива овог решења.

Одредбама члана 59. став 1. и 2. Закона прописано је да се решењем којим се утврђује повреда конкуренције, могу одредити мере које имају за циљ отклањање утврђене повреде конкуренције, односно спречавање могућности настанка исте или сличне

повреде, давањем налога за предузимање одређеног понашања или забране одређеног понашања (мере понашања), из ког разлога се странкама забрањује свако будуће исто или слично понашање, па је одлучено као у ставу III диспозитива.

На основу достављене документације и изведених доказа, Комисија је утврдила да је, према свим околностима предметног случаја, иницијатор закључења споразума - Протокола био Ниш експрес. Исто тако оцењено је да се поднета иницијатива за утврђивање повреде конкуренције, коју је Комисији доставио Јеремић превоз 08.12.2010. године, са допунским изјашњењима у поднесцима од 14.03. и 01.04. 2011. године, могу сматрати пријавом постојања рестриктивног споразума у смислу члана 69. Закона.

У смислу претходног, Комисија је оценила да је странка у поступку, Јеремић превоз испунила услове из члана 69. став 1. и 2. Закона и Уредбе о условима за ослобађање обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције („Службени гласник РС”, бр.50/2010), чиме је стекла право на ослобађање од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције. Сагласно овоме наведеној странци у поступку не изриче се мера заштите конкуренције, односно, према формулацији из Закона, иста се ослобађа од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције те је одлучено као у ставу VIII диспозитива овог решења.

Чланом 38. став 3. Закона прописано је да је саставни део решења којим је утврђена повреда конкуренције одлука о мери заштите конкуренције, односно друга управна мера, коју одређује Комисија у складу са Законом.

Савет Комисије је, на основу одредбе члана 68. став 1. тач. 2) Закона, приликом одређивања мере заштите конкуренције, односно утврђивања висине новчаног износа за који ће странка у поступку Ниш Експрес бити у обавези да плати, применио одредбе члана 57. став 2. а у вези са чланом 7. Закона, као и члан 3. Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“, бр. 50/2010, у даљем тексту: Уредба).

Чланом 68. став 1. Закона, прописано је да се мера заштите конкуренције одређује у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини највише 10% од укупног годишњег прихода обрачунатог у складу са чланом 7. Закона, при чему је у тачки 2) истог члана и става прописано да се ова управна мера одређује учеснику на тржишту који закључи или изврши рестриктивни споразум у смислу члана 10 Закона, односно рестриктивни споразум који није изузет у смислу члана 60. Закона.

Сходно члану 57. став 2. Закона, приликом одређивања висине новчаног износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције, узимају се у обзир намера, тежина, последице и трајање утврђене повреде конкуренције. Према члану 7. став 1. Закона, годишњи приход учесника на тржишту утврђује се у висини укупног годишњег прихода пре опорезивања, за обрачунску годину која претходи години у којој је покренут поступак.

Година која је претходила покретању поступка је 2010. година, а годишњи приход Ниш експреса, у смислу Закона, за 2010. годину (пословни, финансијски и остали приходи), према редовном годишњем финансијском извештају за 2010 годину, који је доступан на Internet страници Агенције за привредне регистре Републике Србије, утврђен је у износу од 3.608.475.000,00 динара.

Претходно наведени податак о утврђеном износу годишњег прихода у смислу Закона, наведен је у раније поменутом Обавештењу које је 12.08.2011. године упућено странкама у поступку а на које је Ниш експрес доставио своје изјашњење како је већ наведено у овом образложењу. У свом изјашњењу Ниш експрес није оспорио утврђени износ годишњег прихода, те је Комисија овај износ користила приликом одмеравања износа мере заштите конкуренције као неспоран.

У погледу **тежине** повреде конкуренције, Комисија је оценила да хоризонтални споразум о одређивању јединствене цене услуге превоза, као један од облика картелизације, представља веома тешку повреду конкуренције.

У погледу **трајања** повреде конкуренције, Комисија је утврдила да је повреда конкуренције настала закључивањем **Протокола** о заједничком обављању превоза путника у линијском превозу, односно 24.08.2010. године. Полазећи од неспорне чињенице да су 25.10.2010. године странке у поступку обуставиле примену предметног Протокола, Комисија је утврдила да је повреда конкуренције трајала два месеца.

Приликом одмеравања висине износа изречене мере, Савет Комисије је применио методологију одмеравања висине износа мере заштите конкуренције, утврђену интерним Смерницама Комисије за примену наведене Уредбе, од 19.05.2011. године, па изречена мера представља правичну и логичну резултанту свих околности, имајући притом увек у виду сврху изрицања ових мера.

Применом методологије дефинисане интерним смерницама приступило се одређивању основног износа мере. Основни износ одређује се множењем полазне основе, која је у свим случајевима повреда конкуренције одређена вредношћу фактора 1, са фактором за тежину повреде а након тога фактором за трајање повреде. С обзиром на то да је утврђено да се ради о веома тешкој повреди конкуренције за коју је у претходно поменутих смерницама утврђен распон вредности фактора од 2 до 3, Комисија је, према околностима предметне повреде, применила вредност фактора 2. Вредност фактора за трајање повреде конкуренције кратког трајања, повреде са трајањем до једне године, смерницама је утврђена у распону од 1 до 2, а с обзиром на трајање повреде у конкретном случају, Комисија је применила вредност фактора 1.

На претходно описани начин утврђен је **основни износ** мере заштите конкуренције, који је резултирао вредношћу од **2,0**.

У погледу **намере** странака у поступку да учине повреду конкуренције, на основу свих расположивих информација, изведених доказа и навода странака у поступку, Комисија је оценила да је постојала намера уговорних страна да непосредно и значајно утичу на услове конкуренције на линији Пирот-Бабушница, пре свега договорним формирањем цена превоза путника на овој линији са циљем да се елиминише међусобна ценовна конкуренција на тржишту обављања јавног линијског превоза путника аутобусима.

Претходну оцену, Комисија је приликом одмеравања висине износа мере заштите конкуренције Ниш експресу узела као отежавајућу.

Приликом одређивања висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције, Комисија је имала у виду, као олакшавајуће околности, чињенице да је предметна повреда конкуренције изразито кратког трајања и да су учесници у

споразуму обуставили све радње које представљају повреду конкуренције пре него што је повреда пријављена Комисији, односно пре него што је повреда откривена.

У погледу утврђивања **последица повреде** конкуренције закључено је да су закључивањем предметног Протокола о заједничком обављању превоза путника, странке у поступку елиминисале међусобну конкуренцију, нарочито ценовну, а тиме онемогућили кориснике - путнике да према различитости цена пружених услуга имају могућност избора превозника на релевантном путном правцу Пирот-Бабушница у напред наведеном периоду.

Примењујући остале критеријуме за одређивање висине износа мере заштите конкуренције, на основу којих се према раније поменутиим интерним смерницама, може вршити корекција утврђеног основног износа мере, Комисија је након што је утврђено постојање отежавајуће околности, како је претходно описано, и уз примену вредности фактора 1,1 за исту отежавајућу околност, утврдила износ увећања од 0,2 за који се увећава претходно утврђени основни износ.

Након што је утврђено постојање олакшавајућих околности, како је претходно описано, Савет Комисије је уз примену вредности фактора 1,6 за кратко трајање повреде утврдио износ умањења од 1,2 и применом вредности фактора 1,2 за престанак повреде, утврдио износ умањења од 0,4. Укупни износ умањења је 1,6, за који се умањује претходно утврђени основни износ.

Примењујући све раније наведене критеријуме и имајући у виду одредбе члана 57. став 2. Закона, Савет Комисије је акционарском друштву за саобраћајну делатност Ниш експрес а.д. Ниш, ул Благоја Паровића 1, Ниш, одредио меру заштите конкуренције у висини **0,6 %** од укупног годишњег прихода оствареног у 2010. години обрачунаог у складу са чланом 7. Закона, односно утврдио обавезу плаћања новчаног износа од **21.650.850,00 РСД** (словима: двадесетједан милион шестстотинапедесет хиљада осамстотинапедесет динара).

Сагласно претходном, као и на основу одредбе члана 57. став 3. Закона, којом је прописано да се наплата новчаног износа одређене управне мере врши у корист буџета Републике Србије, одлучено је као у ставу IV и V диспозитива овог решења.

Рок за поступање по налогу утврђеном у ставу V диспозитива, одређен је на основу члана 68. став 2. Закона и члана 4. Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера. Оцењујући финансијску снагу учесника на тржишту коме је одређена мера заштите конкуренције, према јавно доступним подацима који потврђују његову финансијску способност у моменту одређивања мере заштите конкуренције, а нарочито имајући у виду висину новчаног износа одређене мере, Савет Комисије налази да је разуман и оправдан рок за поступање утврђен у ставу VI диспозитива овог решења.

Одредбом члана 40. став 1. Закона, прописано је да се решење којим је утврђена повреда конкуренције објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на интернет страни Комисије, те је стога одлучено као у ставу IX диспозитива овог решења.

Упутство о правном средству:

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор тужбом која се подноси Управном суду, у року од 30 дана од дана пријема решења.

Председајући Савета

Весна Јанковић, ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ